

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

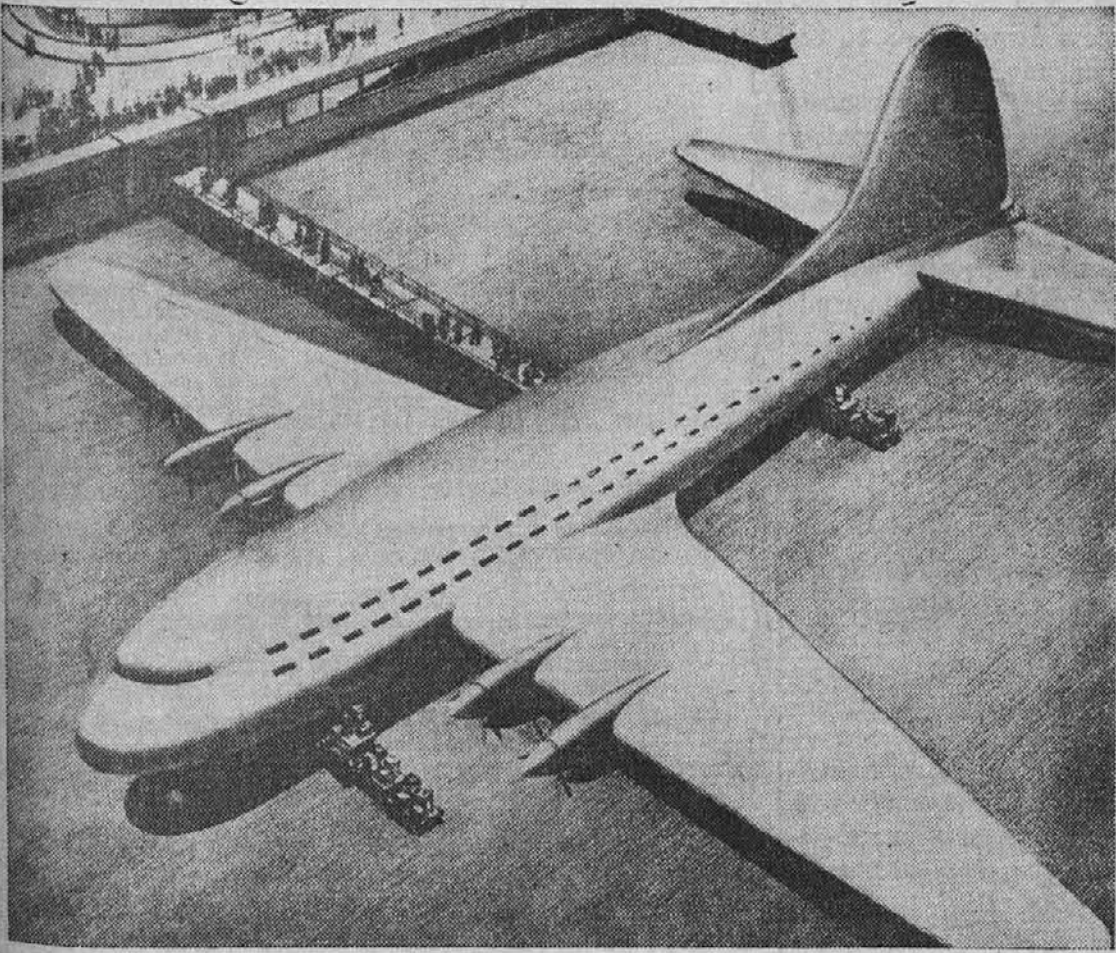
AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, JULY 13, 1943

NO. 163

S tem se bomo vozili na obisk v stari kraj. — Tako bo izgledalo transportno letalo, ki bo prevažalo potnike, ko se bo avijatika razvijala po vojni v polnem obsegu. V dveh tednih bo tak avijon prepeljal potnika okrog sveta in si bo lahko ogledal vse znamenite kraje. Iz New Yorka do Ljubljane bi potreboval komaj kakih osem ur. Torej le pripravimo se.

Italija prizna Primorje Jugoslaviji, po porazu

Radio iz Berlina je včeraj poročal, da je italijansko časopisje svarilo narod, da bo morala Italija v slučaju poraza žrtvovati sledečih 12 glavnih točk poleg brezpogojne vdaje:

1. Italija bo morala oddati vso mornarico in zračno silo.
2. Italija bo morala prenehati izdelovati vse mehanične in metalurške predmete.
3. Italija bi morala razorožiti vso armado in smela bi imeti le policijo.
4. Italija bo morala izročiti Pantellerijo, Tobruk, Sardinijo in druge strateške točke An-

Amerikanci so potopili zopet 4 ladje Japoncem

Južni Pacifik, 13. julija. — Sinoči in danes zjutraj so ameriške bojne ladje potopile Japoncem štiri ladje v zalivu Kula in sicer eno križarko ter tri rušilce. To je že drugič v teku nekaj dni, da so se sprijele ameriške in japonske bojne ladje v tem zalivu. Bitka se še nadaljuje. Japonci so izgubili že 13 ladij v svojem brezupnem poskusu, da rešijo letalsko bazo Munda na Novi Georgiji, katero oblegajo zavezniki.

Zeno je ubil v prepiru radi vojne

Elyria, O. — V bližnjem Amerstu je ubil Nick Goncheroff, rojen v Rusiji, svojo ženo Mary, ki je bila rodom Poljakinja. Obstrelil je tudi dve sosedini in potem skušal izvršiti samomor. Policija pravi, da sta se zakonca prepirala radi vojne.

Proti mladinskim zločinom

Policija je včeraj polovila 35 mladih, mnogo izmed njih še prav nezne mladosti, od katerih skuša dognati udeležbo pri raznih zločinških prestopkih. Poleg tega je policija prišla 15 fantov in deklet, ker so bili brez varstva na cesti čez policijsko uro.

Naši vojaki

John Lekšan, sin Mr. in Mrs. Andrew Lekšan iz 9307 Empire Ave. je bil povišan v Master Sergeanta. Čestitamo!

Pfc. John Mencin, sin Mr. in Mrs. Martin Mencin, 1173 E. 61. St. pozdravlja vse prijatelje in znanke. Njegov naslov je: Pfc. John Mencin, 35517651, 556th Bomb Sq. (M), AAF, 387th Bomb Gp. (M) AAF, APO 4605, c/o Postmaster New York, N. Y.

Sgt. Henry Pecan, sin Mr. in Mrs. Mike Karaba, 20681 Fuller Ave, Euclid, O. je prišel domov za 10 dni na dopust iz taborišča Pickett, Va.

Edward J. Slovenec je prišel

za 4 dni na dopust iz Kalifornije. Eddie služi pri marinah. Njegov naslov je: Pvt. Edward J. Slovenec, Plt. 361, R. D. M. C. B., San Diego, Calif. — Njegov brat Frank je odšel na 8. junija kot kadet k letalskem koru. Njegov naslov je: A/C Frank A. Slovenec, Bn. VI. V. O. B, Plt. 2, U. S. N. F. P. S., Wooster, Ohio. Oba sta sinova Mrs. Agnes Slovenec iz 14821 Hale Ave. Želimo jima srečo in pa zdrav povratek.

Na enotedenski dopust je prišel Pvt. Stanley F. Mezić, sin Mrs. Frances Kodrich iz 6522 Schaefer Ave. Njegov naslov v armadi je: Pvt. Stan F. Mezić, Hq. Bty 217, F. A. Bn. APO 44, Fort Lewis, Washington.

Spopad med belimi in črnimi vojaki

Shenango, Pa. — V nedeljo večer je prišlo do spopada med belimi in zamorskim vojaki v tem taborišču. En vojak je bil ubit in šest ranjenih. Vojške oblasti zadevo preiskujejo.

Manj sirovega masla in sira za prebivalstvo

Washington. — Prihodnjih 12 mesecev bo dobilo civilno prebivalstvo v Zed. državah manj sirovega masla, sira in evaporiranega mleka. Za 404 milijone funtov sirovega masla ga bo dobilo civilno prebivalstvo manj v prihodnjih 12 mesecih.

Od vsakih 10 funtov ga bo dobila armada en funt in pol, pol funta ga bo dobila ruska armada, osem funtov pa ameriški narod.

Sira bo dobilo civilno prebivalstvo 5 funtov in pol od vsakih 10 funtov, ostalo pa armada in zavezniki. Lansko leto je porabilo civilno prebivalstvo 838,000,000 funtov sira, prihodnjih 12 mesecev ga bo dobilo pa le 508,000,000 funtov.

Imena nekaterih nacističnih pooblaščenecv na Gorenjskem

Posneto iz ljubljanskega Jutra od srede, 16. marca 1943 (V izvirnem besedilu).

Okrožno delovno zborovanje v Kranju je bilo sklicano nedavno. Okrožni stavbni vodja Pistotnig je pozdravil okrožnega vodjo Kussa in komisaričnega delnega svetnika Albrehta Micelkeza. Okrožni prosvetar Werner Lilling je predaval o večni Nemčiji.

Po predavanju dr. Schreyerja je okrožni vodja izročil trem tovaršem kolajne za ljudsko nego.

Imenovani so bili: Fr. Biber za krajevnega vodjo na Jezerškem, Ludvik Kloesch pa v Kranju; Obereder za predsednika okrožnega sodišča v Kranju, Pototschnig za krajevnega vodjo pri Sv. Križu, Seschko pa v Naklem; ravnatelj Pavel Schmid za okrožnega tiskovnega vodjo v Kranju, Schwandtner pa za okrožnega propagandnega vodjo glavnega urada v Kranju.

Dalje so bili imenovani za krajevne voditelje: Schwenig v Črnučah, Strauss v Selcah in Stiasky v Sori.

General Eisenhower je došel v Sicilijo

Angleško časopisje je sinoči poročalo, da je došel ameriški general Eisenhower, vrhovni poveljnik vseh zaveznikov čet v Sredozemlju, na Sicilijo. Ob svojem prihodu je general izjavil, da gre invazija dobro naprej.

Roke proč od vrtov

Tako pravijo clevelandski mestni očetje, ki so napravili postavbo, glasom katere je določena globa \$500 in eno leto ričeta za vsakega, ki bi šel krasit pridelke na vrtove zmage. Ta postavba ostane v veljavi še 60 dni po končani vojni. Enaka kazen je tudi za tiste, ki bi tako nakradeno stvar prodajali, ali imeli v posesti.

Mussolini je ž njimi toda le v duhu

London. — Rimski radio je včeraj poročal, da je poslal Mussolini svojim četam na Sicilijo, sledečo tolažilno besede po radu:

"Jaz sem z vami v duhu, ko se tako sijajno borite za obrambo domovine in ž njo za svobodo Evrope."

Nemška ofenziva na ruski fronti pojenjuje, zato pa silneje napadajo Rusi

London, 13. julija. — Rusi sporočajo danes zjutraj, da je ogromna nemška ofenziva, ki so jo pričeli prejšnji ponedeljek, izgubila svojo ost pot, ko so Nemci plačali ta poskus z ogromnimi izgubami v moštvu in materialu.

Nemci so včeraj poskušali vzdolž vse 165 milj dolge fronte, od Orla do Belgoroda, da bi udarli skozi nove pozicije. Toda Rusi so jih vselej vrgli nazaj. Končno so se Nemci začeli utrujevati v svojih pozicijah, a tedaj so začeli z napadi Rusi.

Rusi poročajo, da so Nemci včeraj napadali z mnogo manjšo vmeno, kot pa v začetku te ofenzive, dočim postajajo protinapadi ruske armade vedno silnejši.

Iz Hrvaške

Wiener Tagblatt piše z dne 28. maja: "Pridelek tobaka na Hrvaškem je pod streho. Kolitine so mnogo manjše nego se je pričakovalo. Proračun za žetev je bil 280 vagonov, a oddanih je bilo le 220 vagonov."

Spopadi med ustaši in takozvani "hostarji" z vsakim dnem bolj naraščajo ter predstavljajo zdaj že pravo organizirano vojno z vsem modernim orožjem. Hostarji ali "zelencadrovci" so neisprosnji napram nacističnim in ustaškim ujetnikom, med tem ko so mnogim bolj popustljivi napram ostalim hrvaškim ujetnikom. Skušajo jih pregovoriti, da se jim pridružijo.

Zagreško policijsko ravateljstvo je objavilo, da se pošlje vse člane družin, ki z oboženimi skupinami rušijo javni red, ali store kako nasilno kaznivo dejanje proti državi, posameznikom ali imovini, v koncentracijska taborišča na prisilno bivanje.

Dva delavca sta se včeraj zadušila v kanalu

V glavnem odvodnem kanalu na Vine St. in St. Clair Ave., Willoughby, O. sta se včeraj zadušila od strupenih plinov dva mestna delavca, Edward Conely in Anthony Tagliamonte. Na pomoč jima je hitel načelnik požarne brambe, Farley, ki si je naredil plinsko masko. Toda plini so predrli tudi masko in načelnika so potegnili nezavestnega iz kanala.

Mestni odbornik zastoni ponuja dobre službe

Joseph Križek, councilman 30. varde, je v svojem uradu na 3769 E. 131. St. obesil napis, ki se čita: "Sprejme se 40 moških, plača 77 1/2 na uro." Na to ponudbo se je oglasilo vsega skupaj pet moških, toda vsak je poudarjal, da ne gre delat za mesto. Ako bi bil mestni odbornik pred nekaj leti razobesil tak napis, bi bili urad podriji, tak naval bi bil.

Kupujte vojne znamke!

Okupacija Sicilije lepo napreduje

Mestna zbornica je porazila Lauschetu

Cleveland, O. — Na sinočni seji mestne zbornice je župan Lausche doživel velik poraz, ko je zbornica z veliko večino preglasovala njegovo vnetanje radi zvišanih plač in mezd mestnim delavcem.

Dasi je župan apeliral na zbornico, naj ne glasuje preko njegovega vnetanja, ker je mesto v slabem finančnem položaju, pa je v enem oziru celo sam pomagal zbornici. Finančnemu odseku je namreč priporočal, da se strinja z večjo plačo unijskim delavcem, dasi je bil prvotno tudi proti temu. Rekel je, da so ga unijski voditelji prepričali o potrebi za večjo plačo.

Vsega skupaj je zbornica preglasovala županovo veto v štirih slučajih. V enem slučaju je imel na svoji strani samo šest odbornikov in to je bilo največ v vseh štirih slučajih. Ti so bili: Kovačič, Križek, Mudri, Betley in Gleason, demokratje, ter republikanec Zingler.

Okupirali so že 10 mest na Siciliji. Ameriški general Patton in angleški general Montgomery vodita invazijo. Na tisoče ujetnikov je padlo že zaveznikom v roke.

Gl. stan zaveznikov v Severni Afriki, 12. jul. — Angleška armada pod poveljstvom generala Montgomeryja je danes zasedla sicilijansko mesto Syracuse in drvi zdaj proti mestu Cataniji ob vzhodnem obrežju Sicilije. Vsega skupaj so zavezniki zasedli na Siciliji že 10 mest in pristanišč, ter odbili sedem tančnih napadov sovražnika. Nad 2,000 Italijanov je že padlo v roke zaveznikom.

Osiški tanki so najbolj napadli na zahodni Siciliji, kjer prodirajo ameriške čete pod generalom Pattonom. Amerikanci so ročno strli vse napade tankov ter prodirajo severno od Gela. Ameriške čete obvladujejo 25 milj dolgo ozemlje in 10 milj globoko v notranjost Sicilije. Zasedli so pristanišča Licata in Gela, kamor ladje že dovažajo potrebščine za njimi.

Zavezniška bojna letala že obratujejo z letališč, ki so jih v zeli sovražniku na Siciliji. Mesto Catania, proti kateremu prodira 8. angleška armada, so zavezniški bombniki danes zažgali. Zavezniški bombniki so danes razbili namanj 400 osiških vozil, polnih vojaštva in potrebščin.

Zavezniško brodogradnjo neprestano dovažajo nove čete in potrebščine na Sicilijo. Italijanske boje mornarice ni od nikoder na spregled.

Na prvi večji odpor so naletele ameriške čete, proti katerim se je zapodila 4. italijanska livorniška pancerska divizija s tanki. Amerikanci so jih z lahko strli in pognali nazaj.

Angleži so pa pognali iz Syracusa 54. neapelsko divizijo že drugi dan invazije.

Neko poročilo javlja, da je videti italijansko civilno prebivalstvo bolj veselo zaveznikovih čet, kot pa Nemcev.

Zavezniška letala neprestano patrolirajo nad zasedenim obrežjem in varjejo napredovanje čet. Včeraj so razbili 45 sovražnih letal, dočim so jih sami izgubili devet.

Izgube zaveznikov pri invaziji so bile mnogo manjše, kot se je pričakovalo in številne bolniške ladje še vedno čakajo v rezervi. Neka zavezniška bolniška ladja, ki je bila zasidrana tri milje od Sicilije in močno razsvetljena, je bila bombardirana in potopljena po sovražnih letalcih. Toda vse ranjenec so pravočasno rešili.

Glavni stan poroča, da so zavezniški naleteli na Sicilijo zdaj na jako slaboten odpor in da se zlasti Italijani le slabo upirajo. Zato so dozdaj tudi vojni ujetniki večinoma Italijani.

Na vzhodni obali Sicilije zavezniški tako naglo napredujejo, da so bili danes samo še 80 milj od Mesine, od koder je mola morskala ožina do Italije same. Zaveznikom četam se pozna, da so dobile velike izkušnje v bojih v Tuniziji in z bliskovito naglico udarjalo na sovražnika.

Zavezniška mornarica ima dvojno nalogo, da dovažajo nove čete in potrebščine na Sicilijo in da obstreljuje sovražne pozicije na obrežju, kamor še niso dospeli čete zaveznikov. Pristanišče Pozzallo se je v nedeljo podalo enemu samemu angleškemu rušilcu.

Okupirali so že 10 mest na Siciliji. Ameriški general Patton in angleški general Montgomery vodita invazijo. Na tisoče ujetnikov je padlo že zaveznikom v roke.

Gl. stan zaveznikov v Severni Afriki, 12. jul. — Angleška armada pod poveljstvom generala Montgomeryja je danes zasedla sicilijansko mesto Syracuse in drvi zdaj proti mestu Cataniji ob vzhodnem obrežju Sicilije. Vsega skupaj so zavezniki zasedli na Siciliji že 10 mest in pristanišč, ter odbili sedem tančnih napadov sovražnika. Nad 2,000 Italijanov je že padlo v roke zaveznikom.

Osiški tanki so najbolj napadli na zahodni Siciliji, kjer prodirajo ameriške čete pod generalom Pattonom. Amerikanci so ročno strli vse napade tankov ter prodirajo severno od Gela. Ameriške čete obvladujejo 25 milj dolgo ozemlje in 10 milj globoko v notranjost Sicilije. Zasedli so pristanišča Licata in Gela, kamor ladje že dovažajo potrebščine za njimi.

Zavezniška bojna letala že obratujejo z letališč, ki so jih v zeli sovražniku na Siciliji. Mesto Catania, proti kateremu prodira 8. angleška armada, so zavezniški bombniki danes zažgali. Zavezniški bombniki so danes razbili namanj 400 osiških vozil, polnih vojaštva in potrebščin.

Zavezniško brodogradnjo neprestano dovažajo nove čete in potrebščine na Sicilijo. Italijanske boje mornarice ni od nikoder na spregled.

Na prvi večji odpor so naletele ameriške čete, proti katerim se je zapodila 4. italijanska livorniška pancerska divizija s tanki. Amerikanci so jih z lahko strli in pognali nazaj.

Angleži so pa pognali iz Syracusa 54. neapelsko divizijo že drugi dan invazije.

Neko poročilo javlja, da je videti italijansko civilno prebivalstvo bolj veselo zaveznikovih čet, kot pa Nemcev.

Zavezniška letala neprestano patrolirajo nad zasedenim obrežjem in varjejo napredovanje čet. Včeraj so razbili 45 sovražnih letal, dočim so jih sami izgubili devet.

Izgube zaveznikov pri invaziji so bile mnogo manjše, kot se je pričakovalo in številne bolniške ladje še vedno čakajo v rezervi. Neka zavezniška bolniška ladja, ki je bila zasidrana tri milje od Sicilije in močno razsvetljena, je bila bombardirana in potopljena po sovražnih letalcih. Toda vse ranjenec so pravočasno rešili.

Glavni stan poroča, da so zavezniški naleteli na Sicilijo zdaj na jako slaboten odpor in da se zlasti Italijani le slabo upirajo. Zato so dozdaj tudi vojni ujetniki večinoma Italijani.

Na vzhodni obali Sicilije zavezniški tako naglo napredujejo, da so bili danes samo še 80 milj od Mesine, od koder je mola morskala ožina do Italije same. Zaveznikom četam se pozna, da so dobile velike izkušnje v bojih v Tuniziji in z bliskovito naglico udarjalo na sovražnika.

Zavezniška mornarica ima dvojno nalogo, da dovažajo nove čete in potrebščine na Sicilijo in da obstreljuje sovražne pozicije na obrežju, kamor še niso dospeli čete zaveznikov. Pristanišče Pozzallo se je v nedeljo podalo enemu samemu angleškemu rušilcu.

Zavezniki so do danes zasedli sledeča važna mesta na Siciliji: Syracuse, Avola, Pachino, Pozzallo, Scoglitti, Gela, Licata, Ispica, Rosolini in Noto.

Ameriški in angleški parašutarji, ki so se bili spustili v petek ponoči na Sicilijo, so v polnem obsegu izvršili svojo nalogo in to z zelo majhnimi izgubami. V soboto so se zopet združili z invazijskimi četami.

Poročila zatrjujejo, da je sodelovalo pri invaziji več kot 2,000 ladij, torej več kot dvakrat toliko, kot pa pri invaziji Severne Afrike lanskega novembra, ko je bilo v akciji 850 ladij.

Tovorne ladje, katere varuje na vseh straneh bojno ladje, naprej in naprej dovažajo nove čete in potrebščine na Sicilijo. Nad njimi je pa vedno streha močnih zračnih formacij.

Izkrcavanje ameriških čet je krilo ameriško bojno brodogradnjo. Pri izkrcavanju so imele čete težave radi viharne morja, toda vse je šlo od rok natančno po načrtu.

Amerikanci, ki so na obrežju pri Gela naleteli na sovražne tanke in na utrjene strelske jarke, so se pognali nevezdržema skozi in takoj zasedli tam v bližini dvojne letališče.

Giraud inšpicira čete v Fort Benning

Fort Benning, Ga. — Francoski general Henri Giraud si je ogledal čete in šolo za parašutarje v tem taborišču. Kmalu popoldne se je odpeljal z letalom.

Prve češke znamke so v prometu

Washington. — Generalni poštni mojster Frank Walker je podaril predsedniku Rooseveltu prve poštne znamke, ki jih je izdala ameriška pošta v počast češki republiki. Znamke so po 5 centov in so bile oddane včeraj v promet.

Banke odprte zvečer

Več clevelandskih bank bo imelo večerne ure za poslugu delavcev v vojni industriji. Večinoma bodo odprte od petkih zvečer. Med temi bo tudi slovenska North American banka, ki bo odprta začeni s prihodnjim petkom od 6:30 do 8 zvečer in sicer tako gl. urad na 6131 St. Clair Ave. kot podružnica na 15601 Waterloo Rd., kot naznanja njen predsednik Anton Grdina.

Slike na vrtu

Mr. Grdina sporoča, da bo v sredo večer kazal premikajoče slike na svojem vrtu na 62. cesti, če ne bo dežja. Ako bo vreme ugodno, bodo slikovne predstave nekaj tednov vsako sredo zvečer. Mr. Grdina ima mnogo najnovejših slik, ki jih ljudje še niso videli.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmatalih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 163 Tue., July 13, 1943

Seznamimo se s fakti
o ruskem režimu

V.

To pomeni, da je Stalin preselil ali iztrebil eno šestinko prebivalstva na Poljskem, da je bil tako sigurni komunistične diktature. Vsi ti ljudje, to je delavci, kmetje, učitelji, duhovniki, trgovci, oficirji, voditelji vseh slojev, so bili zasednjeni kot buržoaziji ali kulaki in likvidirani. To niso bili samo poljski domoljubi, ampak vsak, ki je količkar oporekal splošni konfiskaciji posestev pod diktaturo totalitarne stranke.

To pojasnjuje, zakaj je poljska zamejna vlada zahtevala pojasnila o tistih 10,000 pomorjenih častnikih in vojaki in na sto tisočev civilistov. To pojasnjuje, zakaj general Mihajlovič ni hotel imeti nobenega opravka s partizani v Jugoslaviji, ki so bili vodeni od komunistov. To so fakta, ki bi jih morali imeti v mislih naši voditelji, ki bodo vodili našo politiko po vojni, če ne bodo hoteli, da jih nekdo prav lepo potegne.

Brutalni realizem sovjetske zunanje politike je tako jasen in viden, da se človek čudi diplomatom, ki si jo puste servirati, ne da bi si pri tem izplaknili usta.

Kremlin ne kaže obzirne taktike do nikogar, niti do svojih lastnih pristašev v inozemskih državah razen, če pokažejo kake uspehe. Rusija je napravila tesne zveze s Turčijo celo v tistem času, ko je Kemal Paša moril turške komuniste na debelo. In dasi je zlezel Mussolini do skleda preko trupel italijanskih komunistov, ga je Stalin kljub temu zalagal naprej z oljem, da je ropal po Etiopiji, najsi je Liga narodov podpisala tiste slavne sankcije proti zalaganju Italije.

Pod tisto brutalno firmo pride tudi Stalinova invazija Poljske s Hitlerjem; enako njegova prisvojitve Latvije, Estonije in Litve, dasi niti črnilo še ni bilo dobro posušeno na papirju, na katerem je Stalin sklenil nenapadno pogodbo s temi deželami. Pod isto firmo spada tudi njegov napad na Finsko. In Kremlin je nedavno izjavil, da so vsi teritoriji, ki jih je Rusija zasedla ob času kolaboracije z nacistično Nemčijo, njena last za vedno.

Voditelji Združenih narodov bi morali vzeti na znanje, da je bila Rusija naša zavezniška ob času konference v Casablanci, izrecno samo proti našim evropskim sovražnikom. Stalin ni prišel v Casablancu, niti ni poslal tje svojega zastopnika, ker je bil takrat še vedno v prijateljskih odnosih z Japonsko. Obe, tako Rusija kot Japonska sta poudarjali prijateljstvo na podlagi prijateljske pogodbe, sklenjene v Moskvi s Hitlerjevim blagoslovom in to samo nekaj tednov prej, predno je Hitler naskočil Rusijo. Tista pogodba z Rusijo je dala Japonski proste roke, da nas je napadla v Pearl Harborju, kot je pogodba Rusije z Nemčijo dala Hitlerju proste roke, da je udaril na zapadno Evropo.

Pojasnili so obe pogodbi se morda lahko najde v principih, ki jih je Stalin osvojil že davno: da so največji zavezniški komunistične Rusije "spori, konflikti in vojne" med "kapitalističnimi narodi." Tako vsaj je stalo zapisano v Pravdi, glasilu komunistične stranke 30. januarja 1925.

Stalin ni še nikdar prekal teh besed. Vsak njegov govor na svetovni politiki je baziral na njih. Vsi komunisti dobro razumejo, da so ti principi še vedno v veljavi. Oblikovalci naše zunanje politike bi morali študirati Stalinova početja, čitati njegove knjige in njegove govore v notranjih krogih, mesto da bi požrli kot sestradana riba vsako bleščečo propagando, ki jo vržejo komunisti med svet.

To postaja vsak dan bolj važno, ker ni nobenega dvoma, da se bo Stalin vsak dan bližje pomikal k Združenim narodom, in to radi tega, ker je njih zmaga zagotovljena. Nobena dvoma ni, da bodo to akcijo z velikim pompom pozdravili sopotniki kot dokaz, da je Kremlin dostopen demokraciji. Vendar, zavedati bi se morali, da čim ožje bomo sodelovali z Rusijo, bolj važno je, tako za naš narodni interes kot za interes svetovne demokracije, da nehamo biti otroci in da vzamemo v obzir samo gola fakta.

V tej zvezi naj bi bilo poudarjano, da toliko oglaševana "razpustitev" kominterne, generalnega štaba svetovne revolucije, ni bila nobena poteza za tesnejše sodelovanje. Dovolj je dokazov, ki pričajo, da "razpustitev" sovjetske organizacije ne pomeni ničesar. Saj je bila tudi čeka "razpustitve", ko je postalo njeno ime notorično in jo je prevzel GPU; GPU je bil "razpuščen", ko je postal notoričen in prevzel ga je NKVD; vendar je znano, da je ostal v Rusiji isti policijski teror, samo vedno pod drugim imenom. Zakaj naj bi pričakovali nenadnega konca komunističnih konspiracij samo zato, ker so gospodarji kominterne sežgali glavo svojega pisalnega papirja? Saj niso s tem izgubili nobene moči, niti je niso oddali, nobenih principov niso preklicali, niti se v čem zavezali. In da bodo ameriški komunisti zrlji za kažipot še nadalje v Moskvo, tudi ne dvomi noben trezen človek.

(Dalje prihodnjic.)

BARAGA GA NI MARAL

P. Bernard OFM

(Konec)

Mrs. Matkovič mi je pravila, kako dobro se na primer obnaša novi stroj za mlatenje, ki opravlja to delo kar sproti na njivi, ko se žito žanje. Zapodiš mašino med oves, potuješ z njim po njivi od konca do kraja, dokler je kaj žetve, potem zaviješ domov in pripelješ s seboj zrnje v vrečah in jih spraviš pod streho. Slama je ostala na njivi. Lahko jo pograbiš in spraviš domov, če je kaka potreba zanj, drugače jo pušiš na njivi za gnoj. Opraviš si —! Prav tako sem opazil, da imajo skoraj povsod zdaj že stroje za molžnjo, ki delo hitreje opravijo in seveda tudi z manjšim trudom za farmarje in farmarice. Nekatere krave se pa baje ne morejo ali nečejo privaditi na to modernost in take je treba posebej "podvrti" na roko.

Zdaj, ko gre teden h koncu, se mi je začelo zdeti, da morda le ni taka nesreča, ko se je pokazalo, da me — Baraga ni maral... Če bi bil šel v L'Anse in Marquette, bi ne bil mogel te dni tako ob blizu opazovati willardskega življenja. Pa je povsod in vselej prilika, da se človek nekaj nauči.

Naj še povem, da sem obžaloval svojo "nesrečo" glede Barage tudi zato, ker se nisem mogel v L'Ansu sestati z g. Gabrovškom, ki je — vsaj po poprejšnjih napovedih — bil med romarji. Od njega bi bil najbrž največ zvedel, kako je treba preceniti veljavo in pomen nove jugoslovanske vlade, ki se je te dni sestavila v Londonu. Zdaj pa nič ne vem, kdaj in kje se bova osebno sestala in pogovorila. Ker te dni nimam dostopa do raznih virov, ki bi mi dali podrobna pojasnila o novem političnem kursu v Londonu, sem nekoliko nepotrpežljiv, pa ne ravno preveč. Toliko se zavedam, da je od nove vlade marsikaj odvisno za bodočnost Jugoslavije, ki mi je seveda zelo pri srcu. Bog daj, da bi bilo bolj prav ko do zdaj!

Preden zaključim to pisanje, naj izrazim dvojnó upanje: Prvič upam, da bom zvedel v kratkem veselo poročilo o lepem uspehu romanja na Baragov grob — če je bil iz Clevelanda gori na primer Mr. Grdina, bo prav gotovo kaj napisal o tem. Ko se vrnem v Lemont, bo pa p. Aleksander odprl registre svoje zgovornosti. In še to upam, da bom zvedel tudi o novi jugoslovanski vladi upapolne reči. Morebiti me pa zato, da bom bolj veselo iznenaden, Baraga ni maral...

(P. S. Kadar boste brali v The Clark County Press ime O'Black, je dobro, če veste, da je to naš Oblak iz willardske bližine. Nekaj takega sem nekoč povedal tudi o O'Connors iz Eveletha, Minn. Tudi ti so naši Okorni. To zato povem, ker se mi zdi okorno in oblačno, če bi se kake morebitne slovenske zasluge raznašale po Ameriki kot da so bile prišle iz ajriških vrst... Drugače je pa ostalo v tem oziru tukaj večinoma vse pri starem in niti willardski poštni načelnik ni postal iz poštenega Lesarja kak "Le Sarre" ali kaj podobnega.)

Tudi moram povedati, da sem v nekatere hišah našel "Ameriško Domovino" na mizi. Drugi se pa menijo, da jo bodo naročili — vsaj za poskušnjo. Tisti, ki jo imajo, so kar zadovoljni z njo. Večina se ne strinja z mnenjem Amerikanskega Slovenca, ki je pred kratkim pisal, da katoliški dnevnik Ameriškim Slovincem ni več potreben. Čeprav so zelo zaposleni, vsaj v poletnih mesecih, je vendar malo takih, ki ne bi radi vsak dan vsaj za kake pol ure pogledali v slovenski list. Tako je prav.

Tako sem sprevidel, da je bilo moje mnenje pravo, ko sem že pred meseci dejal: Ako res začne Amerikanski Slovenec le po dvakrat na teden prihajati, mora Ameriška Domovina postati bolj splošno ameriški list in malo manj "ohajski," da ga bodo povsod z zanimanjem brali. Nismo še tako pri koncu ameriški katoliški Slovenci, da bi ne mogli in ne hoteli vzdržavati svojega dnevnika. In kar se tega

tiče, se mi zdi, da so naši farmarji mnogo bolj prebujeni kot ljudje po mestih. Vse bolj pogosto se mi zgodi po mestih, da slišim od njih tisti znani izgovor "saj nimam časa brati." Potem pa tudi ne moreš kaj prida z njimi ovoriti o naših javnih in splošno kulturnih zadevah. Kdor ne bere, tudi kaj malo ve, ali pa zna govoriti samo o rečeh, ki se tičejo domačega porčja in zraven še "backyarda." V resnici se čudiš, kako ti marsikaj farmar in tudi farmarica, ki v teh mesecih od zgodnjega jutra do poznega večera pregarata na polju in na njivi, z n a t a bolj inteligentno zastaviti besedo o naših javnih zadevah ko naši delavci, trgovci in inteligenti po mestih. Naj bo to zapisano v čast farmarjem, onim po mestih pa ne v osramočenje, ampak samo — v opomin...

Zdaj, ko gre teden h koncu, se mi je začelo zdeti, da morda le ni taka nesreča, ko se je pokazalo, da me — Baraga ni maral... Če bi bil šel v L'Anse in Marquette, bi ne bil mogel te dni tako ob blizu opazovati willardskega življenja. Pa je povsod in vselej prilika, da se človek nekaj nauči.

Naj še povem, da sem obžaloval svojo "nesrečo" glede Barage tudi zato, ker se nisem mogel v L'Ansu sestati z g. Gabrovškom, ki je — vsaj po poprejšnjih napovedih — bil med romarji. Od njega bi bil najbrž največ zvedel, kako je treba preceniti veljavo in pomen nove jugoslovanske vlade, ki se je te dni sestavila v Londonu. Zdaj pa nič ne vem, kdaj in kje se bova osebno sestala in pogovorila. Ker te dni nimam dostopa do raznih virov, ki bi mi dali podrobna pojasnila o novem političnem kursu v Londonu, sem nekoliko nepotrpežljiv, pa ne ravno preveč. Toliko se zavedam, da je od nove vlade marsikaj odvisno za bodočnost Jugoslavije, ki mi je seveda zelo pri srcu. Bog daj, da bi bilo bolj prav ko do zdaj!

Preden zaključim to pisanje, naj izrazim dvojnó upanje: Prvič upam, da bom zvedel v kratkem veselo poročilo o lepem uspehu romanja na Baragov grob — če je bil iz Clevelanda gori na primer Mr. Grdina, bo prav gotovo kaj napisal o tem. Ko se vrnem v Lemont, bo pa p. Aleksander odprl registre svoje zgovornosti. In še to upam, da bom zvedel tudi o novi jugoslovanski vladi upapolne reči. Morebiti me pa zato, da bom bolj veselo iznenaden, Baraga ni maral...

(P. S. Kadar boste brali v The Clark County Press ime O'Black, je dobro, če veste, da je to naš Oblak iz willardske bližine. Nekaj takega sem nekoč povedal tudi o O'Connors iz Eveletha, Minn. Tudi ti so naši Okorni. To zato povem, ker se mi zdi okorno in oblačno, če bi se kake morebitne slovenske zasluge raznašale po Ameriki kot da so bile prišle iz ajriških vrst... Drugače je pa ostalo v tem oziru tukaj večinoma vse pri starem in niti willardski poštni načelnik ni postal iz poštenega Lesarja kak "Le Sarre" ali kaj podobnega.)

Tudi moram povedati, da sem v nekatere hišah našel "Ameriško Domovino" na mizi. Drugi se pa menijo, da jo bodo naročili — vsaj za poskušnjo. Tisti, ki jo imajo, so kar zadovoljni z njo. Večina se ne strinja z mnenjem Amerikanskega Slovenca, ki je pred kratkim pisal, da katoliški dnevnik Ameriškim Slovincem ni več potreben. Čeprav so zelo zaposleni, vsaj v poletnih mesecih, je vendar malo takih, ki ne bi radi vsak dan vsaj za kake pol ure pogledali v slovenski list. Tako je prav.

Tako sem sprevidel, da je bilo moje mnenje pravo, ko sem že pred meseci dejal: Ako res začne Amerikanski Slovenec le po dvakrat na teden prihajati, mora Ameriška Domovina postati bolj splošno ameriški list in malo manj "ohajski," da ga bodo povsod z zanimanjem brali. Nismo še tako pri koncu ameriški katoliški Slovenci, da bi ne mogli in ne hoteli vzdržavati svojega dnevnika. In kar se tega

Pomagajmo trpečim bratom
v stari domovini

Barometer se kaj počasi približuje sredi določenega prostora. Še malo in prva polovica (\$5,000) bo skupaj. Pa še drugo polovico je treba dokončati, da bo nabrana določena vsota \$10,000. Zato pa vzemimo drugo polovico na ramo mi, ki nismo pri prvi polovici nič sodelovali. Gotovo nas je še toliko tistih, ki do sedaj še nismo prispevali, da v kratkem času pomaknemo barometer do vr-

ha.

Kako pa naj bi se to zgodilo na najbolj lahek način? Mislim si to tako. Vsak, ki daruje za trpeče v stari domovini, naj si misli, da tisto vsotico posodi Bogu, katera mu bo po smrti vrnjena z obilnimi obrestmi. Saj smo že dostikrat slišali, da kar storimo enemu najmlajših, Bogu storimo. Saj ne prosimo veliko, malo pa vsi in nikomur se ne bo nič poznalo, da bi bil kaj bolj reven zato, toda trpečim v stari domovini pa bo veliko pomagano.

Koliko vzdihov hvalečnosti bo vzplamtelo iz prsa rojakov v žalostni stari domovini, ko bodo dobili podporo iz Amerike. Ni naš namen hoditi od hiše do hiše in prositi, pač pa apeliramo na vsa dobra in usmiljena srca, da vsak daruje iz svoje proste volje in kolikor hoče, ne da bi ga kdo nadlegoval.

Prav častno se je odzvala družba SND na 80. cesti, ker so darovali kar cel stotak; društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ \$25 in Mr. Louis Simončić mi je prostovolje izročil \$5. To je lepo in prav lepa hvala. Je pa še veliko društev in ali ne mislite, da bi bilo lepo od vas, če bi na svoji seji določili malo vsotico za v blag namen? In vi, posamezniki, priskočite na pomoč, da še drugo polovico dosežemo do vrha.

Kdor iz fare sv. Lovrenca želi kaj darovati naj izroči svoj dar odboru, katerega predsednik je Father Slapšak, tajnica Ana Gliha in blagajnik pa je Josip Kenik. Sprejema pa tudi podpisani. Apelira se na vse rojake, da ker nismo prispevali v prvi polovici, da to storimo gotovo v drugi polovici in vsota 10,000 dolarjev bo dosežena v kratkem času. Saj bomo itak se pustili, ko pride čas ločitve iz zemeljskega v večno nebeško življenje, le dobra dela bomo ponesli s seboj. Le odprimo srce, odprimo roke in otirajmo bratovske solze.

Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine s željo, da se barometer v koloni za 10,000 dolarjev čim prej pomakne do vrha. Jacob Resnik.

Dobrim ljudem

Cleveland - Newburgh. — Vsem dobrim ljudem se želim na tem mestu prav lepo zahvaliti za darove, ki ste jih poslali na moj naslov in prav tako tudi tistim, ki ste jih izročili meni osebno.

Zadnji mesec sem prejela skupnih darov za Mrs. Josephine Vene \$26.00, kar sem ji že izročila. Bila je zelo vesela in je hvaležna vsem dobrotnikom. Na zadnji moj dopis v Ameriški Domovini pred tremi tedni pa do danes sem prejela od sledečih: č. g. Albin Gnidovec, iz Rock Springs, Wyo. je poslal kar deset dolarjev; po dva dolarja so poslali Mrs. Albina Pesece iz 18871 Lockyear Ave. in neimenovana oseba iz Euclida tudi dva dolarja. Osebo pa so mi izročili: Mrs. Elizabeth Papesh \$2, Mrs. Angela Starazar \$2, Mr. Martin Lindić \$2, Mrs. Theresa Rangus \$2, Mrs. Mary Plautz \$1.25, Mrs. Mary Kramer \$1.

V imenu dobre in potrebne Mrs. Vene vsem skupaj najlepša zahvala in naj vam ljubi Bog povrne vsa vaša dobra dela. Prosim pa še druge rojake in rojakinje, da bi priskočili na pomoč tej revni ženi, ker je v resnici potrebna in zapuščena od vseh. Ker svojih ljudi nima, zato pa je odvisna od pomoči svojih rojakov. Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze! Vsak rojak naj bi prispeval nekaj po svojih močeh in žena bi bila preskrbljena. Vse morebitne darove pošljite kar name podpisano in jih bom izročila Mrs. Vene.

Mrs. Elizabeth Papesh, 7816 Union Ave. Cleveland 5, Ohio.

EDINA, SAMO MOŠKA, NEPRISTRANSKA DRUŽABNA ORGANIZACIJA

Slovenska moška

zveza v Ameriki

Ustanovljena 1. januarja, 1939. Inkorporirana 13. marca, 1939 v državi Ohio.

Glavni sedež: BARBERTON, OHIO

ENA NOVA MODERNA ORGANIZACIJA NA DRUŽABNEM, SPORTNEM IN KULTURNEM POLJU

Nobenih pristopnih stroškov. Ne potrebujete nobene zdravniške preiskave

Pristop od 16. do 55. leta.

Za 25 centov mesečnega asesmenta, plačuje dobrostoječemu članu do \$100 pogrebni stroškov.

Vsak Slovenec bi moral biti član te nove nepristranske organizacije.

GLAVNI ODBOR:

Častni predsednik: FRED UDVOICH, 183-22nd St., Barberton, O.
Predsednik: ANTON RUDMAN, 719 E. 157th St., Cleveland, O.
Prvi podpredsednik: MICHAEL TOMSIC, Box 286, Strabane, Pa.
Drugi podpredsednik: FRANK ČESNIK, 5709 Prosser Ave., Cleveland, O.
Tajnik: VINCENT H. LAUTER, 1067 Sutherland Ave., Akron, O.
Blagajnik: JERRY ZUPCE, 982 E. 207th St., Euclid, O.
Zapisnikar: JOŽE GRDINA, 6121 St. Clair Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik in prvi nadzornik: JOHN LINTOL, 208-23rd St. N. W., Barberton, O.
Drugi nadzornik: CHARLES BENEVOLO, 16007 Holmes Ave., Cleveland, O.
Tretji nadzornik: NIKOLA KLASAN, 1440 E. 40th St., Cleveland, O.

FINANČNI ODBOR:

Predsednik in prvi odbornik: AUGUST F. SVETEK, 478 E. 152nd St., Cleveland, O.
Drugi odbornik: JOSEPH PIŠKUR, 133 Smithsonian St., Girard, Ohio.
Tretji odbornik: JOHN ROŽANEC, 499 E. 149 St., Cleveland, Ohio.
Za pojasnila se obrnite na glavnega tajnika Slovenske Moške Zveze 1067 Sutherland Ave., Akron, O.

Cenjeni člani Slovenske moške zveze!

Četrta kampanja naše zveze je končana. V imenu glavnega odbora se zahvaljujem vsem agilnim članom za požrtvovalnost za tako lep napredek. Prav tako lepo hvala celokupnim področnicam.

Natančno kampanjsko poročilo bo poslano na vse podružnice v kratkem času. Upamo pa, da ne boste sedaj prenehali z vstopi, ampak da se vsak član potruji, da pridobimo še veliko novih članov in s tem pripomoremo do boljšega napredka v naši organizaciji. Agilen delavec, kateremu je res prišlo na napredek zveze, ne potrebuje kampanje, da izvrši svojo dolžnost, ampak vedno skuša izboljšati napredek organizacije.

Sadite seme agilsti med članstvom svoje podružnice in v delek bo sijal v novem članstvu in močnejša bo podružnica, kor tudi organizacija v vseh ozirih.

Z bratskim pozdravom,

Vincent H. Lauter, glavni tajnik

Nedić zatira svoj lastni narod

Office of War Information
Washington, D. C.

Marionetni srbski diktator Milan Nedić preganja svoj lastni narod in ga goni na prisilno delo, ter pošilja, glasom vesti, publiciranih v njegovem lastnem časopisu, svoje lastne ljudi v Nemčijo kot prave sužnje. Nedićeva vlada je ravno kar uradno objavila v Beogradu, da se morajo prijaviti vsi državljani rojeni in letih 1893 do 1907, torej vsi od starosti 36 do 50 let, za obvezno delavno službo. Glasom te naredbe bodo poslani uporni Srbi v Nemčijo, kjer bodo prisiljeni, da delajo kjerkoli in karkoli bo volja Adolfa Hitlerja. Ako Srbov od 36 do 50 let starosti ne bo mogoče najti, bodo njihovi sorodniki veljali za talce, tako odloča ta naredba.

Nedić se je tudi odločil, da prisili Srbe, da ga poslušajo kadar govori, hote ali nahote. Njegov uradni list, Novo Vreme, je natiskal dne 5. junija vladno naredbo, ki določa, da je treba postaviti na javnih mestih, posebno pa v gostilnah, zvočnike, in vsakdo mora nehati jesti in poslušati. Oni, ki bi jedel ali govoril, kadar je odloča v teku, dobi morda globo od 3,000 dinarjev ali pa 15 dni zapor.

Prav ta list Novo Vreme, ki je najbolj uradni vir vladnih vesti, poroča, da je Nedić sprejel skupino srbske mladine, ki se je po 4-mesečnem bivanju v Nemčiji vrnila domov. Te mladice ljudi, ki so v Nemčiji proučevali moderne metode obdelovanja zemlje, je sprejel z veliko častjo, jih pozdravil kot dobrodošle in jim dejal v svojem uradnem govoru: "Vi ste novi oznanjevalci novih dob. Vi ste stebri nove Evrope. Razjasnite obličja srbskega naroda. Nemška gostoljubnost je rav-

no tako velika kot srbska." "Ali ki nemški Reich vam je goščil, da sijajno dovršite vašo nalogo." Novo Vreme pravi, so srbski mladeniči na to povabilu navdušenjem plosali in Hitlerjevemu hlapcu. Toda srečo je večina srbske mladine srdito sovražna nazističnemu diktatorju Srbije.

Početkom tega meseca je Nedić obiskal skupino mladih srbskih kmetov, ki so imeli od tovatv v Nemčijo po 10-dnevnih pripravi v Beogradu. Govoril jim je, naj se pokažejo vredni Hitlerjevega novega reda in izjavil: "Vaša dolžnost je, da pravite konec svetu, ki je sramotil in napravil tako nesrečno. Šiljam vas v Nemčijo, da napredujete in postanete bri novega reda."

Toda Nedić se ne omejuje na to, da o novem redu govori največjo strogostjo nagovarja svoj narod, da dela in se zana za novi red; vse srbske mlade (Dalje na 3 strani)

Če verjamam al pa ne? Miad fant iz mesta se je nja pri farmarju za hlaj. Nekeč je ravno molzel kravo, pride mimo vojak, ki je bil vno na dopustu. Ko vidi krega fanta, kako molze kravo, zakliče s ceste:

"Vidiš ga, kako se lepo doma, mi moramo pa nositi ško. Hej, zakaj nisi na front? Ta se pa odreže: "Zato, ima krava vime slučajno zadaj."

"Kako pa je to, da tvoje oko nima nič smetane?" vpraša gospodinja mlekarja. "Veste, mama, stvar je preste. Jaz hočem dati odjen. cem dobro mero, zato napolnimo steklenice z mlekom tako dolgo, da absolutno ni nobenega prostora še za smetano."

Sanje

Spisal Ksaver Meško.

In vse polje zasejano s kornu-
o! Občudovaje so nama plu-
e oči po teh nepreglednih na-
ladih. Nikoli še nisva videla
tako ogromne njive same kornu-
e — vse polje se je zdelo ena
sama njiva.

Kar zagledava na precej oz-
ki meji med kornu in malega
anta. Moral je biti nekako
najne starosti, osem, devet let.
Na mehki travi je sedel in rez-
jal z rdečim šklecem kos jel-
ovega lesa. Ves zaglobljen je
bil v svoje delo in naju ni opa-
l.

"Odkod pa je?" sem pomiš-
l. "Ali iz sosednje vasi. A
je daleč od tod. Kaj torej
ela sam tukaj?"

Spogledala sva se s Petrom.
rala sva drug drugemu iz oči
sto misel; srečali so se najini
lameni v pogledih.

Naglo sem se ogledal, ali bi
kdo kje v bližini. Nikogar
i bilo videti. To me je opogu-
nilo. Glasno in oblastno sem
prašal:

"He, ti, kaj pa delaš?"

Preplašen je privzdignil gla-
vo in je nehal rezljati. Strmel
v naju z velikimi, čudečimi
oči.

"Pa si sam, mali?" ga je lo-
avo vprašal Peter. Zazdelo se
je, da se še bolj boji nego
z, da bi bil kdo v bližini ter
se prikazal pred nami ob
rav nepričakovanem trenutku.
Gledal naju je nepremično,
odgovoril ni besedice.

"Ali nimaš ust, ha?" Kar oba
sta silila vanj z neprijaznimi
prašanji.

A odgovoril tudi sedaj ni.

Le pipec je zaprl in ga vtak-
nil v žep oguljenega in zakrpa-
nega telovnika. Suknje ni imel,
obče je bil zelo siromašno ob-
ečen.

"Ne razume slovenski," je
zazdelal Peter. — "Hrvat je."

"Ali res ne razumeš ništa slo-
venski, Hrvat? Šta?"

Od hrvatskih kupcev, ki so
gostoma prihajali v našo vas
kupavati živine, sem ujel nekaj
hrvatskih besed. S temi sem se
zdel postavil. Sam sebi sem
zdel ob tem zelo imeniten.

A mali tudi zdaj ni odgovo-
l. Vstal je in je hotel iti. A to
mu je dražilo. In pričalo na-
la je, da je sam. — "Če bi bil
v bližini, bi ga gotovo po-
ical" — sva sklepala na ti-
em.

"Kam pa? Ali ništa ne od-
govoriš, ti veliki gospodin? Ali
mutast?"

Stopila sva tik pred njega.
daj naju ni gledal samo začu-
eno, boječe in proseče je str-
nel v naju.

"Pustita!" — je zaprosil z
mehkim glasom.

"Aha, vendar zna govoriti."
Tako tesno sva stopila k nje-
mu, vsak od ene strani, da sva
ga z ramami dotikala.

"Ti" — pravi Peter — "ka-
ti ta baliz (pipec)!"

Ali ni razumel, ali ni maral
pokazati noža, ni se genil. Le
onomer je strmel v naju s čr-
nim svojimi očmi kakor v na-
nem pričakovanju, kaj da na-
eravava ž njim.

"Pa ga sam pogledam" —
pravi Peter in seže proti nje-
govemu žepu.

"Moj je! Pusti!"

Naglo je položil roki na žep
ga je tiščal z vso močjo.

"Vem, da je tvoj. A pokaži!"
Saj ti ga ne vzameva."

"Noču!"

"Noču! Noču!" — Prasnila
sva v smeh. — "Glej ga, kako
pravi: Noču! Pa ga sama
pogledava. Ti, drži ga" — mi
je prigovarjal Peter.

Hotel sem ga prijeti za roki.
Boječe se je umaknil.

Kaži! Če ne..."

Kakor blisk je planil izmed
naju in je stekel po ozkih trav-
natih vratih. Midva za njim.

"Počaj, Hrvatek, ti pokaže-
va!"

Oba sva udarila s pestmi.
Poltho je zaječal, še bolj je hi-
tel. Midva za njim. In udri-
hala sva, po hrbtu, po ramah.
Nenadoma se je spodteknil. Po-
dolgem je padel v travo. Midva
sva se zadela ob njega in sva
telebnila oba nanj.

Kriknil je, glasno je zajokal.
"Kaj bi rada? Pustita me!
Bom japi povedal japo, japo, v
pomoč!"

"Japi bo povedal" — sva se
mu sirovo rogala. — "Kakšne-
mu japi pa, povej!"

Napol klečeča, napol ležeča
na nedolžni, slabotni žrtvi mla-
dostne najine hudobnosti in so-
seskega sovraštva, sva vsak še
nekajkrat krepko zamahnila po
bridko jokajočem.

"To imaš, Hrvatek, to imaš!
Da si zapomniš!"

A kakor bi se oba domislila
in ustrašila, da je morda ven-
dar kdo v bližini, sva v istem
hipu oba plašno planila po-
konci. In kakor je bežal Kaj, ko
je ubil nedolžnega, nežnega
Abla, sva hitela v največjem
diru proti cesti. Ne besede ni-
sva izpregovorila. Oba sva pač
poslušala oni tajni glas, ki na-
ma je govoril z bridkim očita-
njem: "Kaj sta storila? Ali
vaju ni sram?"

Zasopljena sva pribležala na
cesto. Proti Dravi sva zavila.
Tedaj me je izpreletelo tež-
ko spoznanje: "Saj sva prav za
prav vjela tukaj! Drava naju
loči od domovine. In brod —
ali pride kmalu ali takoj?"

Srce mi je utripalo, da sem
jasno slišal vsak udarec — od
bega in od strahu.

"Kaj, če fant vendar kmalu
pove, in pridejo za nama? Pre-
tepo naju, da bo joj! Še v Dra-
vo naju vržejo! Hrvati ne raz-
umejo šale."

Zazvenele so mi v hipu v uše-
sah in v duši vse govornice, ki
sem jih večkrat slišal o nagli
in grozni jezi Hrvatov, o njho-
vi neusmiljenosti v razvnetem
srdcu. Zazdelo se mi je, da sva
že izgubljena.

"Čemu sva šla na to stran?
In kaj nama je storil fant, da
sva ga napadla kakor roparja
—!" — sem vzdihoval v svo-
jem obupu.

Vsa zaripljena in potna sva
pribležala do Drave. A glej, o
sreča! Kako iz globočine srca
sva si oddehnila, ko sva videla,
da plava brod že sredi reke in
sicer sem proti hrvatskemu ob-
režju. Spet je sedelo in stalo
večje število ljudi na njem.

"Kaj pa sta tako potna?" —
naju je vprašal brodar in naju
je opazoval s presunljivimi po-
gledi.

"Bežala sva, ker sva se ba-
la, da zamudiva" — sva laga-
la in sva se nemirno ozirala na-
zaj na Hrvatsko. Kaj, ko bi
prihital še v zadnjem hipu kdo
za nama in bi zaklical brodar-
ju: "Stojte!"

Bogu hvala, nihče ni prihi-
tel!

Spomnil sem se v poznejših
časih čestokrat onega ubožčka
Hrvat. In vsakokrat mi je
bridek sram napolnil srce:

"Dva sva šla na enega, ki na-
ma ni storil ničesar žalega! In
tak ubožček je bil! Ves zakrpan
in obdrnjen. Oni nožič je bil
morda njegovo edino in naj-
večje bogastvo. In še tistega
sva mu hotela vzeti."

Živeje nego kdaj pa mi je
vstal pred dušo oni sramotni
dogodek, ko sem stal v tisti sa-
motni, molčeči noči v tako čud-
nem spremstvu baš na istem
mestu, kjer se je vse ono dogo-
dilo.

"Ko bi vsaj tega nikoli ne bil
storil!" — sem zahrepen v
srce.

(Dalje prihodnjič)

PODPIRAJTE SLOVENSKE
TRGOVCE

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki SLOVENSKA SEKCIJA

Glavni uradniki:

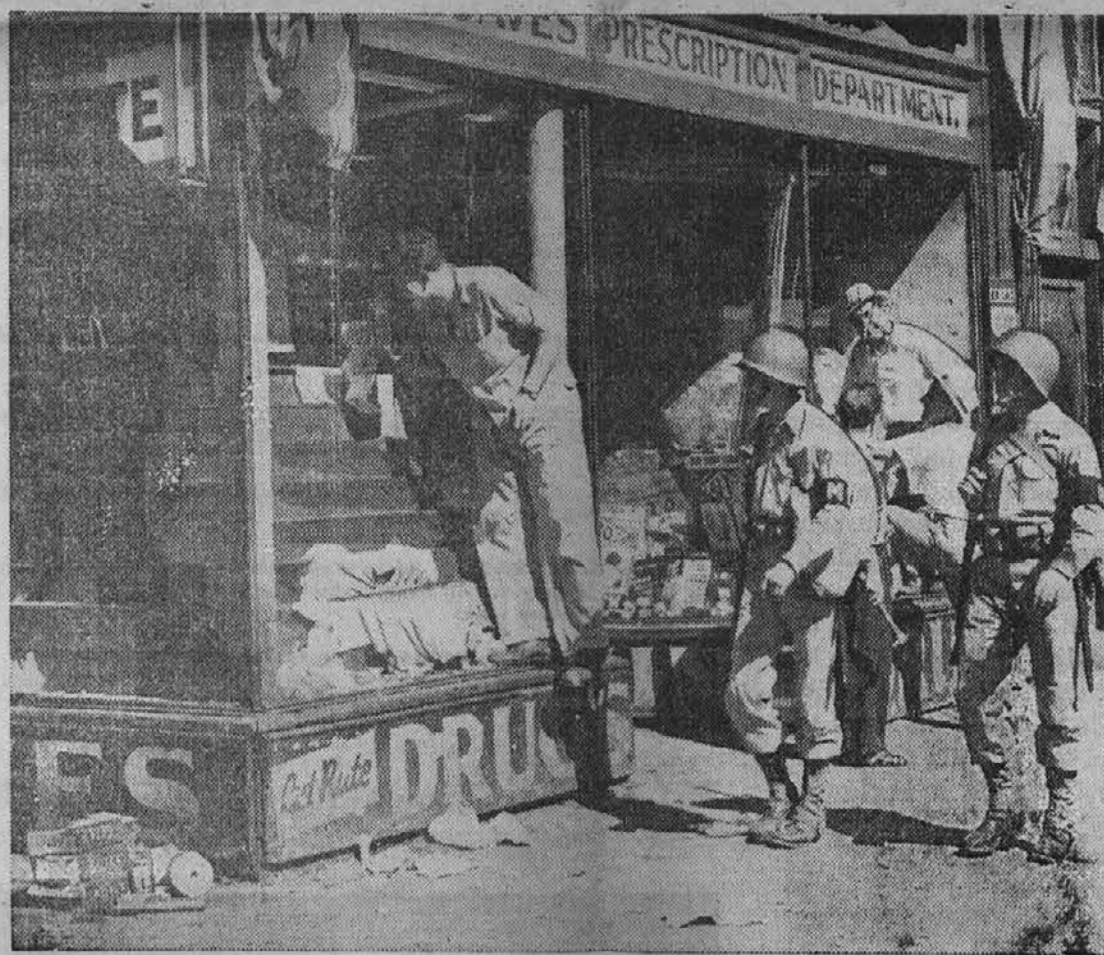
Predsednik: Vincent Calkins, 2639 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. SNPJ
Podpredsednik: Josephine Erjavec, 527 N. Chicago St., Joliet, Illinois. KSKJ
Tajnik: Joseph Zalar, 351 N. Chicago St., Joliet, Illinois. KSKJ
Blagajnik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Illinois. SZS
Nadzorniki: John Gornik, 6403 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. SDZ
John Ermene, 739 W. National Ave., Milwaukee, Wisconsin. SPZS
Frank J. Wedie, 301 Lime St., Joliet, Illinois. DSD
Josephine Zakrajšek, 7603 Cornelia Ave., Cleveland, Ohio. PS
Charlie Benevol, 16007 Holmes Ave., Cleveland, Ohio. SMZ
Direktor publicitete: Janko N. Rogelj, 6208 Schade Ave., Cleveland, Ohio. ABZ

LOKALNI ODBORI JPO, SS:

Lokalni odbor št. 1, Joliet, Ill. —
Predsednik: Jospin Zalar, 351 N. Chicago
St.; tajnik: Louis Zeleznikar, 351 N.
Chicago St.; blagajničarka: Mrs. Jo-
sephine Erjavec, 527 N. Chicago St.
Lokalni odbor št. 2, Cleveland, O. —
Predsednik: John Pollock, 6407 St. Clair
Ave.; tajnik: Frank Turek, 6117 St.
Clair Ave., in blagajnik: Joseph Okorn,
1096 E. 68th St.
Lokalni odbor št. 3, Chisholm, Minn. —
Predsednik: Frank Kne, 415—3rd
St. S. W.; tajnik: Louis Ambrožič, 402—
6th St. S. W.; blagajnik: John Lamuth,
26—3rd St. N. W.
Lokalni odbor št. 4, Sheboygan, Wis. —
Predsednik: Marie Prislund, 1034
Dillingham Ave.; tajnica: Johanna
Mohar, 1138 Dillingham Ave., in bla-
gajnik: Martin Jelenc, 1027 S. 8th St.
Lokalni odbor št. 5, Milwaukee, Wis. —
Predsednik: John Oblak, 215 W.
Walker St.; tajnik: Rev. D. M. Setni-
car, 1210 So. 61st St., in blagajnik:
Rev. Anton Schiffer, 823 W. Mineral
Street.
Lokalni odbor št. 6, Ely, Minn. —
Predsednik: Anton Zbanič, AFU
Building; tajnik: Ivan Tauzell, Ely,
Minn., in blagajnik: Louis Champa
Sr., Ely, Minn.
Lokalni odbor št. 7, St. Louis, Mo. —
Predsednik: George Kovacevich, 2003
So. Jefferson St.; tajnik: Eusebio Ruič,
401 E. Marceau St., in blagajnik: John
Marušić, 2751 Park Ave.
Lokalni odbor št. 8, Chicago, Ill. —
Predsednik: Anton Krapenc, 1636 W.
21st Place; tajnik: John Gottlieb, 1845
W. Cermak Rd., in blagajnik: Leo
Jurjovec Sr., 1840 W. 22nd Place.
Lokalni odbor št. 9, Waukegan, Ill. —
Predsednik: Anton Kobal, 1015 Com-
monwealth Ave., North Chicago, Ill.;
tajnik: Joseph Zore, 1045 Wadsworth
Ave., North Chicago, Ill., in blagajnik:
Frank Nagode, 913 McAllister St.,
Waukegan, Ill.
Lokalni odbor št. 10, Lloydell, Pa. —
Predsednik: Joseph Matičič; tajnik:
Joseph Arhar, P. O. Box 139, in bla-
gajnik: John Jereb.
Lokalni odbor št. 11, Butte, Mont. —
Predsednik: Charles Propp, 1144 E.
Second St.; tajnik: Ignacij Oražem,
2029 Walnut St., in blagajnik: Charles
Loven, 201 East Park St.
Lokalni odbor št. 12, Pittsburgh, Pa. —
Predsednik: F. J. Kress, 218—57th
St.; tajnik: John Dechman, in bla-
gajnik: Nick Povše.
Lokalni odbor št. 13, Farrell, Pa. —
Predsednik: Frank Kramar, P. O. Box

Zastopa

enem John Langerholc Jr., 51 Linden
Ave.
Lokalni odbor št. 24, Trinidad, Colo. —
Predsednik: Math Karcich, 1011
Lincoln Ave.; tajnik: John Lipce, P.O.
Box 26, Bon Carbo, Colo., in blagaj-
nik: Frank Tomažin, 1802 Linden Ave.
Lokalni odbor št. 25, Claridge, Pa. —
Predsednik: John Korče, R. D. 1, Ex-
port, Pa.; tajnik: Anton Zornik, Box
202 Hermine, Pa.; blagajnik: Alexan-
der Škerl, Export, Pa.
Lokalni odbor št. 26, Indianapolis, Ind. —
Predsednik: Louis Znidaršič, 938
N. Ketcham St.; tajnica: Jennie Ger-
bick, 718 N. Holmes Ave., in blagaj-
nik: Anton Hren, 928 N. Haugh St.
Lokalni odbor št. 27, Strabane, Pa. —
Predsednik: John Bevec, Box 16, Stra-
bane, Pa.; tajnik: John Bole, Box 136,
Strabane, Pa., in blagajnik: John
Troha, Strabane, Pa.
Lokalni odbor št. 28, East Helena, Mont. —
Predsednik: Louis Smith, P.O.
Box 371; tajnik: in blagajnik: Joseph
M. Sasek, P. O. Box 331.
Lokalni odbor št. 29, Bridgeport, Mo. —
Predsednik: Joseph
Snay, R. F. D. 1, Box 7, Bridgeport, O.;
tajnik in blagajnik: John Vitez, Box
848, Barton, O.
Lokalni odbor št. 30, San Francisco, Calif. —
Predsednik: Andrew Leksan,
549 Rhode Island St.; tajnik: Joseph
Fabian, 534 Utah St., in blagajnik:
Valentine Laharnar, 702 San Bruno
Ave.
Lokalni odbor št. 31, Eveleth, Minn. —
Predsednik: Jacob Setnikar, Box
152; tajnik: John Habjan, 610 Douglas
Ave., in blagajnik: John Pauchnik, 727
Summit St.
Lokalni odbor št. 32, South Chicago, Ill. —
Predsednik: Frank Kosic, 9758
Ave. J.; tajnik: Louis Kosele, 9842
Ewing Ave., in blagajnik: Jacob Brli-
vac, 10121 Ave. M.
Lokalni odbor št. 33, North Braddock, Pa. —
Predsednik: Nickola Pavlakovich,
1513 Brinton Ave.; tajnik: Anton Red-
nak, 1719 Poplar Way, in blagajničar-
ka: Frances Marthaus, 1015 Brad-
dock Ave.
Lokalni odbor št. 34, Detroit, Mich. —
Predsednik: Mathew Urbas, 12023
Whitcomb; tajnica: Katherine Kralnz,
17838 Hawthorne Ave., in blagajnik:
Anton Cedilnik, 1221 Nevada Ave.
Lokalni odbor št. 35, Cleveland, O. —
(Okrožje Collinwood) — Predsednik Jo-
seph Terbižan, 14707 Hale Ave.; taj-
nik: Joseph P. Durn, 15605 Waterloo
Rd., in blagajničarka: Amalia Terbižan,
15704 Corsica Ave.
Lokalni odbor št. 36, Girard, Ohio. —
Predsednik: Anton Kild, 16 East Lu-
cious Ave., Youngstown, O.; Frank Re-
zek, 167 Trumbull Ave., Girard, O., in
John Rovani, 62 Smithsonian St., Gur-
ard, O.
Lokalni odbor št. 37, Cleveland O. —
(West Park okrožje) — Predsednik
Ivana Zalar, 11920 Longmead Ave.;
tajnica: Cecilia Brodnik, 4592 W. 130th
St., in blagajničarka: Josephine Biz-
jak, 13101 Crossburn Ave.
Lokalni odbor št. 39, Coverdale, Pa. —
Predsednik: Anton Cipic, R. D. 1, Li-
brary, Pa.; Josip Ferencič, tajnik, Box
463 Coverdale, Pa.; blagajnik Paul Ro-
lek, R. D. 1, Library, Pa.

Po demonstracijah. — Delavci so pričeli s čiščenjem razbitega stekla in druge na-
vlake, ki je bila nanešana na ulice tekom demonstracij v Detroitu. Krog 28 oseb je bilo
ubitih in več kot 700 ranjenih v teh pometnih bojih. Šele vojaške čete, ki so bile pokli-
cane, so zopet vzpostavile red in mir.

Ovčerejci v Kanadi so si postavili kvoto, da morajo zrediti letos najmanj 1,000,000
ovac, katere bodo pomagale na domači fronti s svojim mesom in volno. Ovce, kot jih vi-
dimo na sliki, bodo producirale do 18,000,000 funtov volne.

NEDIČ ZATIRA SVOJ LAST- NI NAROD

(Nadaljevanje z 2 strani)

niče, ki nočejo sodelovati z
njim v hlapčevanju napram
Hitlerju, je pometal iz njho-
vih uradov. Novo Vreme je n.
p. nedavno poročalo, da je Ne-
dič odstavil vse uradnike
Agrarne Banke, najmočnejše
zadružne zveze, in srbskih po-
ljedelskih združenj, obenem z
vsemi njihovimi podružnicami
in drugih njihovih pomožnih
organizacij. Nedič bo sam ime-
noval nove uradnike. Vsi od-
puščeni uradniki, o katerih se
bo smatralo, da so krivi "disci-
plinarnih prestopkov," bodo
kaznovani. Drugače povedano,
vsi uradniki teh organizacij,
katere je zgradil srbski narod,
da bi služile srbskemu narodu
v dobro, so morali odstopiti
svoja mesta hlapcem nazistov.

Nazisti ta prizadevanja seve-
da visoko cenijo. Goeringov list
— Essener Nationalzeitung, —
n. pr. hvali Nedičovo delo in
pravi, da je velik patriot. "Ne-
dič je zopet uvedel mir in red,
konsolidiral je deželo in ji po-
kazal pot v bodočnost."

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo srbskemu ljud-
stvu naj se bori proti onim Sr-
bom, ki se upirajo Hitlerju, pa
bodisi pripadnikom partizanov
ali Mihajloviča. Vsak Srb, ki
se upira nazistom, je takoj ob-
sojen, da je agent Velike Brita-
nije — to je vzorec Nedičeve
propagande. In takšno je Ne-
dičovo mnenje o onih junaških
Jugoslovanih, ki žrtvujejo svo-
ja življenja za svobodo in de-
mokracijo.

Nedič si je sestavil mnogo-
brojno propagandno minister-
stvo, v katerem je nastavljenih
na stotine nazističnih plačan-
cev, ki potujejo po vsej deželi,
prirejajo shode in si na vso
moč in z vsemi sredstvi priza-
devajo da bi pridobili srbski na-
rod za Hitlerjev novi red. Ti
nazistični propagandisti v vseh
svojih govorih napadajo jugo-
slovansko vlado v Londonu in
prigovarjajo sr

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERSE

"Da, to tokaj izpovem, in vi, papeški krti, povejte svojim vrednim bratom, da ni moj sin hudodelec, pač pa da je hudo delka ženska, za katero se je žrtvoval moj sin, ker je gazila moje postave."

"Svetnica je bila!" je vzkliknil Luc. "Gospod Hendel, da, tak ste, takega vas poznamo. Naj je tudi prekršila vašo postavo, božjo postavo pa je izpolnila!"

Hendelnu se je pod kožuhatim jopičem spenjalo srce liki divja zver.

"Da, tak sem, Luc, in ako ne boš, strahopetna hijena, nehal obrekovati mojega sina, bom tebi in vsemu mestu še nekaj povedal o vaši svetnici."

Čuj, pred vrati se čujejo težki koraki in žvenketanje orožja. Neka roka je odprla vrata in svetloba krvavih jutranjih bakelj je posijala v temno, hladno dvorano, v kateri so črni možje vsled sodnikovega srda vsi potuhnjeni stali. Sodnik, ki je s sodnjim mečem v pesti stal pred svojim sodnjim stolom in bruhal ogenj in žveplo nad tožnika svojega sina, je napeto gledal in je drhteč povesil pest z mečem: Četa strelcev je stopila v sodnjo dvorano; dva moža sta vodila mladega moža, ki je s povešano glavo, z razmrženimi lasmi, brez meča ob boku opotekaje se stopal — in ta človek — na prvi pogled ga spozna Hendel in za trenutek, kakor bi bila vanj udarila strela z jasnega neba, mu zastane srce, lovi se v zraku in z roko išče opore — ta mož, ki so ga ujetega pripeljali, je njegov sin Henrik. Sodnik Hendel, v katerem so se trkali in pokali vsi živci, je pred seboj raztegnil roko, kakor bi se bil hotel ubraniti grozne pošastil, možje pa so štorljali naprej tik pred sodnika, mož pa, ki so ga pripeljali, je sedaj dvignil glavo.

Vsi svetovalci so kakor okameneli in so zrlji z osteklenelimi očmi in s povešenimi rokami. Nihče si ni upal ziniti besede, tudi Luc ne.

Sodnik je prvi izpregovoril. Votlo kakor iz kleti je donel

njegov bronasti, zapovedujoči glas. "Kaj pomeni to, zakaj ste mi ujetega pripeljali tega moža?"

Njegov sin je stopal pred sodni stol, vsak njegov korak je kakor nož rezal očetu v srce, nato je bled kakor zid pokonci obstal pred sodnjim stolom in je rekel:

"Zaradi umora sem ujet. Jaz sem umoril Štefano Svertner."

Zaeno je narednik, ne da bi čakal besede, položil na zelenopogrbeno mizo Henrikov meč in nožnico bodala. Mrtvaško

tihoto je zadaj v dvorani prekinil možki korak. To je bil Luc, ki je zapustil dvorano, da izporeči menihu Albertu, da je Hendelov fant morilec in da je že ujet. Njegovi prijatelji so z njim vred zapustili dvorano.

Sodnik je naprej sklonil glavo, kakor bi ga k tlom tiščalo otroško breme, potem se je v hipu vzravnal in njegovo rumeno obličje je pordelo, žile so se mu napenjale. Grozno, strašno — nesramno peklensko. Kaj takega mu prizadeva njegov lastni otrok! V radost vsem njegovim sovražnikom. Ne, da mu kaj takega nakopava njegov sin, to je nezaslišano. Sedaj se maže vse — njegovo delo, njegova hiša, njegovo ime. Štefana ali ne Štefana. Ženska je, in mož jo je umoril. In ta mož se imenuje Hendel. Sramota, zasmeh Hendelnu in vsej njegovi hiši!

Pograbi ga besna jeza, pokonci skoči, zagradi za sodni meč in se zadere nad sinom, ki je nepremično stal pred njim, da je zadrželo v dvorani vseh dvaintrideset svetovalcev

"Fant, kaj takega prizadeneš svojemu očetu in vsej hiši, katere ime nosiš! Zakaj si mi to storil?"

Henrik je nategnil svoje ude in ga je debelo gledal, iz njegovih globokih, napol mrtvih oči odseva vsa njegova žalostna usoda, njegova poteptana sreča, ki jo je pomendral njegov oče, njegova v greh in kri vstopljena nedolžnost, ki jo je z grehom in krvjo omadeževalo sovraštvo njegovega očeta. Sedaj izpregovori:

"Vprašajte me, zakaj? Stori sem to, ker sem deklico sovražil." Zaškrpjal je z zobmi, vsi v dvorani so se zdrznili, tako strašen je bil njegov glas.

Očetu se zlomi jeza, ker čuti, da je to krvava setev, da vzklika je setev, ki jo je sejal. Z nogo je poteptal mlado, nedolžno ljubezen svojega sina, strupe no seme mu je vrgel v srce, in to seme je poglalo. S silo, z vso zvijačo je narazen raztrgal sina in deklico. Posrečilo se mu je. Ona leži na mrtvaškem odru, sin pa je hudodelnik. Hendel, in sedaj ga moraš soditi, in to je konec tvojega sovraštva ... in tvoje moči. Kakor krvavo solnce v podobi meča mu prihaja spoznanje, zaprl si je oči, zaprl si je srce — toda, kaj pomaga — prepozno je.

Pokril si je čelo z roko in je počasi, važno, skoraj roteč rekel svojemu sinu: "sovražil! ... saj si jo vendar ljubil, sam si mi to priznal na Dunaju in si se vsemu odrekal za to ljubezen."

"Da, nekaj sem jo ljubil. Toda vse se je izpremenilo, in od včeraj sem jo sovražil."

Hendel, ki mu vse križem rojijo raztrgane misli po glavi, je zopet začel jasno misliti. Od včeraj jo sovraži. Oče ve, za-

kaj. Ves dan se je boril zoper priče, nazadnje pa je podlegel resnici ... in je, ker ni mogel prenesti, da je njegova ljubljena vlačuga in da bi bila kot taka osramotena, izdrl svoj deviški meč in jo je zabodel. — Da, tako je. Pri Bogu, če je tako, potem ni izgubljen, noben sodnik ne obsodi čistega moža, ki umori vlačugo.

Hendel je vprl oči na sina in ga je vprašal: "Rekel si, da si jo sovražil od včeraj. Zakaj, kaj ti je storila?"

Henrik je krčevito šel po sapo. Oče vprašuje in vprašuje in vendar mu je vse znano. Zakaj jo je sovražil? Zato, ker je grde reči uganjala z menihom ... dvorana mu gineva izpred oči, blede obličje moli proti nebesom, čez Štajro sem rezko doni bolestni krik uboge matere. Zakaj! In on naj pove zakaj, ker se je izkazalo, da je vlačuga.

"Kaj mi je storila? Morate li, gospod, to vprašati? Mislim, da ne. Saj vendar veste vse, veste dosti, da mi vzamete zapravljenost življenja. Vi in vsi veste, kaj sem ji storil: mrtva leži na mrtvaškem odru, in moje roke so krvave od njene krvi, ki jo morate maščevati, tukaj je vaš meč in vaše krvavo kazensko pravo. Kaj je storila ..." glas se mu duši v grlu ... "to naj gre v njeno krvavo jamo, v njeni krsti — o moj Bog, moj Bog ... v njeni krsti naj bo pokopano vse."

Očeta so strašno pretresle te besede nesrečnega sina. Hendel, Hendel ... da, to je njegov sin, tvoj edinec; Hendel, kako se blesti njegova neomadeževana čistost v globoki boli, v katero si ga pahnili ti, njegov oče! Ne, ne bo umrl, dokler Štajer ni vlačugarsko mesto. Hendel že vidi pot, odločno in varno bo hodil po njej. Ta ubogi fant, ki je še kot morilec čist in plemenit, ne bo nikdar razkril vlačuge. In vendar mora biti razkrita, tudi če leži na mrtvaškem odru. Bolje je, da je osramotena nesramnica, kakor da mora v smrt junak.

"Štajerski gospodje," je začel govoriti sodnik Hendel dvaintrideseterim, ki so se med seboj tiho in plaho razgovarjali, pa so na mah umolkli, ki jih je nagovoril Hendel. "Moj sin ne izpove, kaj mu je storila, preden jo je umoril; jaz pa vem, in ker molči on, bom govoril jaz. Ves svet naj ve, kakšna je bila ženska, ki jo je zabodel — seveda ni imel pravice za to; toda ni je umoril, ne da bi bila zaslužila smrt — ona ženska, ki mi je prizadela nedopovedljive bridkosti, ki je hotela zanesti kugo v mesto Štajer, ki je pljuvala na mojo postavo, ki me je stala spanje tolikih noči, ki je zasmehovala moj meč in je nazadnje zastrupila mir moje hiše."

"Ne, gospod, to ni res! Ni hotela okužiti Štajra!" je dvignil Henrik svojo blede roko.

Hendel pa se ni pustil motiti, s trdim glasom, s prepričevalno silo je nadaljeval: "Hujša kakor kuga je razuzdanost. Hujše zlo za mesto je razuzdanost ženska, kakor sto kužnih bolnikov, posebno če ženska hlini svetost. — Taka ženska je bila Štefana. — Ubogi mož," je napol glasno rekel in je vprl oči na svojega sina, čigar vrtla lica so temno gorela, čigar prsi so se krčevito dvigale, kakor da se še vedno v njem bori ljubezen do zavrženke, ljubezen, ki bi rada zanjo pričala, pa ne more.

"Težko mi je, toda ne morem ti prihraniti te boli, Štefana je bila slaba ženska. — Štajerski možje, včeraj sem enemu izmed vas poslal slo s poveljem, naj žensko zaradi dokazane nesramnosti iztira iz mesta. — Madlzeder, kje je moje povelje? Gospodje naj ga slišijo, in potem ne bodo nikdar na smrt obsodili njega, ki jo je umoril. To vem."

Že se jih je nekaj oglasilo: "Ne, če je tako, potem seveda ne."

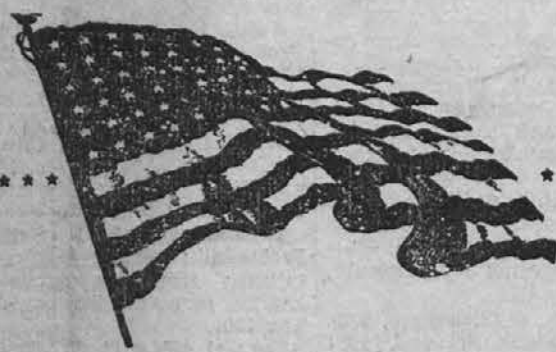
Toda Henrik, ki mu je angelški svet obsijal čelo, je vzkliknil: "Pač, zaslužil sem smrt. Če je tudi bila grešnica, je bila vendar najslajša na svetu. ... Proklet naj bo dan," je hripavo kričal, "ko sem moral zvedeti vse, toda svoj čin sem izvršil proti Bogu in proti vsem postavam, hočem prestatati svo-

jo kazni, sodite me, gospod, pustite pa v miru počivati mrtvo in njen greh. ..."

Eden izmed svetovalcev je zaklical: "Fant ima prav, umor je umor."

(Dalje prihodnjič)

R. B. Harding iz Baltimora je našel v velikem in močnem votlem kamnu dva živa škorpiona.

In Loyal Support

of our fighting men, we have pledged ourselves to remind every American to buy more War Stamps & Bonds *Now*

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRAJNSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki ... Posluje že 50. leto

Članstvo 38,200 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, potrdi in nadsolventni podporni organizaciji.

KRAJNSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnejše in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za poljsniti o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

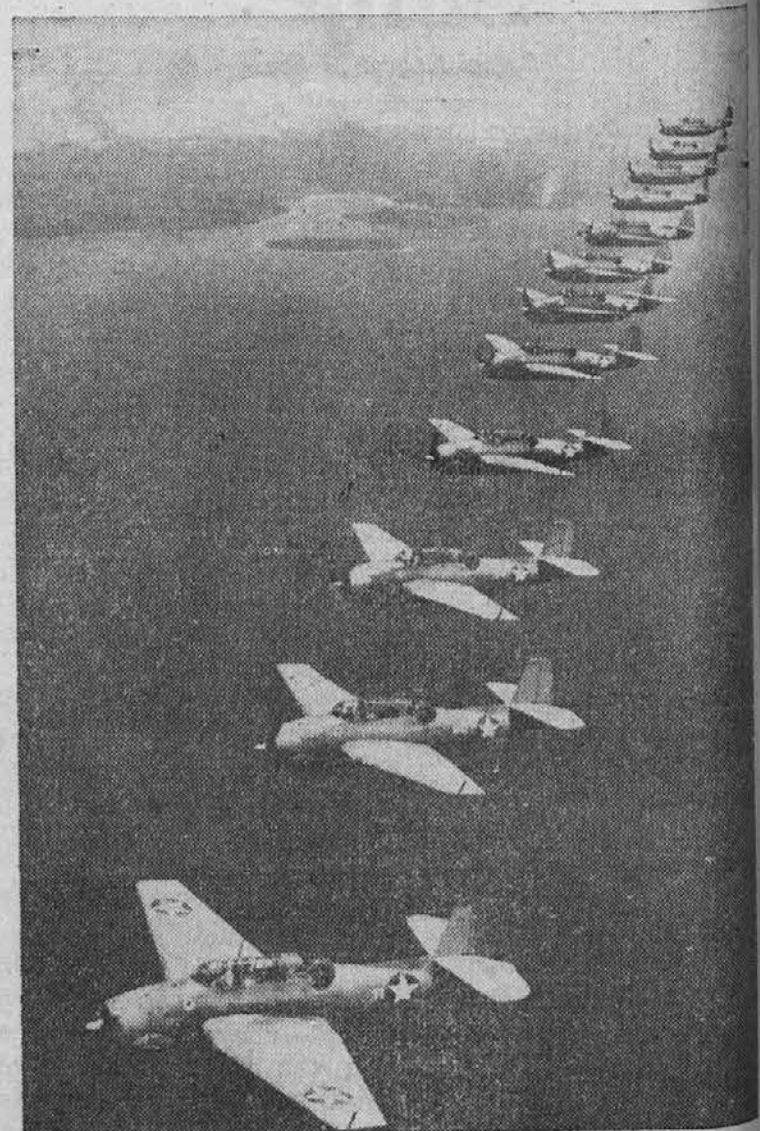
351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

vsaki slovenski hiši

Na sliki vidimo dvanaest torpednih bombnikov v letu nad Pacifikom. Kakor lepo izgledajo, pa bodo v veliki nesreči Japoncem na bližnjih japonskih otokih.

Na sliki vidimo dva grška gerilca od grške tako imenovane "Sacred Brigade," ki je nastanjena v Severni Afriki in že težko pričakuje zavezniške invazije na evropsko celino, da bi dobila priliko maščevati se nad nacističnimi zavojevalci njihove domovine.

Vročina ga je omamila. — Trobentač Karl R. Rissler na Aqueduct dirkališču v New Yorku si je vzel malo časa za počitek, da je za par minut zadremal.

V BLAG SPOMIN

DVANAJSTE OBLETNICE SMRTI PRELJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

Anton Frankovič

ki je nepričakovano nanageloma za vedno zaspal dne 13. julija, 1931.

Bog odvzel soproga in očeta dvanaest let je že od tedaj; v miru božjem sladko počivaj in prosil tam Boga za nas.

Žalujoci ostali:

FRANCES, soproga.
ANTHONY in LOUIS, sinova.
ROSE, hči.

Cleveland, O., 13. julija, 1943.